

'Het familiegroepsplan is een mooi middel om de touwtjes goed in handen te houden'

Een familiegroepsplan geeft het gezin meer verantwoordelijkheid, eigenaarschap en de regie over de hulp die zij nodig hebben. Het familiegroepsplan helpt ouders en/of kinderen om hulp te vragen en te organiseren. Doordat ze zelf al nagedacht hebben over wat ze anders willen, hoe ze dat willen en met wie is dit een goede basis voor hulpverlening. Het is wettelijk bepaald dat hulpverlening en gemeenten hun hulp moeten verlenen op basis van het familiegroepsplan. (jeugdwet art. 2.1 lid g)

In het familiegroepsplan staan hulpvragen van het gezin, doelen om aan te werken en oplossingen die ouders zelf hebben opgesteld. Het kan gaan om kleine, enkelvoudige hulpvragen over opvoeden en opgroeien maar ook om meervoudige hulpvragen en/of veiligheidsproblemen. De oplossingen kunnen gevonden worden in het eigen netwerk, vrij toegankelijke voorzieningen en in professionele hulp.

Het Familiegroepsplan:

Hulpverleningsplan of plan van aanpak opgesteld door de ouders, samen met bloedverwanten, aanverwanten of anderen die tot de sociale omgeving van de jeugdige behoren;

(Bron: Jeugdwet Artikel 1.1.)

Het familiegroepsplan en gemeentelijk beleid

Wat zegt de jeugdwet?

Het gemeentelijke beleid inzake preventie, jeugdhulp, kinderschermingsmaatregelen en jeugdreclassering en de uitvoering van jeugdhulp, kinderschermingsmaatregelen en jeugdreclassering is gericht op: ...

- f. integrale hulp aan de jeugdige en zijn ouders, indien sprake is van multiproblematiek, en
- g. het tot stand brengen en uitvoeren van familiegroepsplannen en het verlenen van hulp op basis van familiegroepsplannen, ter uitvoering van artikel 4.1.2 en indien sprake is van vroege signalering van opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen en stoornissen.

(Bron: Jeugdwet artikel 2.1)

Verschillende plannen

Binnen de jeugdhulp worden verschillende plannen gebruikt zoals een zorgplan, hulpverleningsplan, ondersteuningsplan, familiegroepsplan en persoonlijk plan. Dit kan verwarrend zijn omdat hetzelfde woord in verschillende situaties iets anders kan betekenen. Daarom is het goed om geïnformeerd te zijn en na te vragen om welk plan het gaat. Er is nog veel onbekendheid over de mogelijkheden van een familiegroepsplan en de wettelijke kaders. Het komt regelmatig voor dat een hulpverleningsplan of ondersteuningsplan gezien wordt als het invulling geven aan het familiegroepsplan.

De belangrijkste plannen

- Het persoonlijk plan: kan gebruikt worden om de eigen situatie en hulpvraag in kaart te brengen om hulp te vragen vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning. Dit plan lijkt op het familiegroepsplan, maar is voor bedoeld volwassenen met een ondersteuningsvraag.
- Het ondersteuningsplan wordt door gemeenten en lokale teams gebruikt. Het plan wordt door de zorgvrager en een professional van de gemeente gemaakt. Het format en de inhoud kan per gemeente verschillen.
- Het hulpverleningsplan: maakt de hulpverlener na een eerste intake gesprek en/of diagnostiek. In dit plan wordt de situatie beschreven en staan de doelen waaraan gewerkt gaat worden.
- Het veiligheidsplan: hierin staat wat er moet gebeuren om een veilige situatie voor het kind te realiseren.

Wanneer een familiegroepsplan?

Wanneer een familiegroepsplan?

Voordat hulpverlening start moeten ouders een redelijke termijn krijgen om een familiegroepsplan op te stellen. Willen ouders geen familiegroepsplan dan stelt de professional binnen zes weken een hulpverleningsplan op.

Er zijn verschillende momenten waarop je als ouder een familiegroepsplan kunt inzetten:

- Ouders kunnen het familiegroepsplan inzetten bij vroege signalering van opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen en stoornissen.
- Als basis voor hulp van gemeente/lokale teams, Jeugdhulpaanbieders en jeugdbescherming.
- Bij de kinderrechter voordat er een (voorlopige) machtiging gegeven wordt. (Bron: Jeugdwet art. 6.1.10 lid 2)

Wanneer geen familiegroepsplan?

De Jeugdwet geeft een aantal uitzonderingen waarin ouders en jeugdige geen gelegenheid krijgen om eerst een familiegroepsplan te maken.

- Wanneer een gecertificeerde instelling jeugdreclassering uitvoert. Dit is in de jeugdwet uitgezonderd omdat het hier gaat om de uitvoering van een vonnis van de strafrechter. De rechter kan een familiegroepsplan wel opnemen in zijn uitspraak.
- Als een gecertificeerde instelling de voogdij uitoefent nadat het gezag van de ouders is beëindigd. Deze maatregel is uitgezonderd in de wet omdat het gezag over het kind niet meer bij de ouders ligt maar bij de gecertificeerde instelling.
- Als het opstellen van een familiegroepsplan de belangen van de jeugdige schaadt, bijvoorbeeld door een concrete bedreiging van de veiligheid of ontwikkeling van het kind.

Het familiegroepsplan en de kinderrechter

Wat zegt de jeugdwet?

De kinderrechter biedt, alvorens een machtiging of een voorwaardelijke machtiging te verlenen en alvorens een vervallenverklaring als bedoeld in [artikel 6.1.7](#) te doen, de mogelijkheid een [familiegroepsplan](#) op te stellen. Slechts indien de ouders aan de kinderrechter te kennen hebben gegeven dat zij geen gebruik wensen te maken van deze mogelijkheid, concrete bedreigingen in de ontwikkeling van het kind hiertoe aanleiding geven of de belangen van het kind anderszins geschaad worden, kan de kinderrechter hier vanaf zien.

(Bron: jeugdwet artikel 6.1.10 lid 2)

Aan de slag met een familiegroepsplan

Het familiegroepsplan is vormvrij

Het familiegroepsplan is vormvrij. Ouders kunnen zelf bepalen hoe ze het plan vormgeven.

- Een standaardformulier formulier is niet verplicht, ouders kunnen zelf kiezen hoe ze het plan opstellen.
- Het staat niet vast hoe vaak een familiegroepsplan gemaakt kan worden. Het hoeft geen eenmalige gebeurtenis te zijn, het kan herhaald en bijgesteld worden.
- Een eerder gemaakt familiegroepsplan kun je ook betrekken bij een nieuwe vraag of nieuwe situatie.
- Ouders kunnen zelf bepalen wie ze willen betrekken vanuit hun netwerk bij het opstellen van het plan.
- Er is (professionele of onafhankelijke) ondersteuning mogelijk bij het organiseren van een netwerkberaad en/of opstellen van een familiegroepsplan.

Belangrijke onderwerpen familiegroepsplan

Het is belangrijk om een aantal vraagstukken in het familiegroepsplan te beschrijven. Dit zorgt ervoor dat betrokkenen een goed inzicht krijgen in de situatie en duidelijk is wie wat doet binnen het gezin.

1. Omschrijving van de gezinssamenstelling en benoemen wat gaat goed en waar je tegenaan loopt.
2. Beschrijf de situatie waarom hulp gevraagd wordt en evalueer de hulp die al is ingezet.
3. Welke doelen wil je als gezin bereiken op de korte en langere termijn?
4. Wat is daarvoor nodig? Wat kun je zelf, is er steun vanuit het netwerk en/of andere organisaties.
5. Welke andere hulp en/of zorg is er betrokken?
6. Welke hulp is er nodig van de gemeente en/of jeugdhulp en/of jeugdbescherming?
7. Bij inzet van hulp vanuit de jeugdwet met een PGB is het belangrijk om te onderbouwen waarom PGB nodig is.

Ondersteuning bij het opstellen

Vind je het ingewikkeld om als ouder zelf een plan op te stellen met betrokkenen dan kan het prettig zijn om ondersteuning erbij te vragen. Het maken van een familiegroepsplan is een leerproces net als het vorm geven van eigen regie. Het kan prettig zijn om in dit leerproces gebruik te maken van [onafhankelijke cliëntondersteuning](#) of bij je gemeente te vragen welke andere onafhankelijke ondersteuning beschikbaar is.